

3. Підготовка наукових кадрів у 2013 році: стат. бюл. – К. : Державний комітет статистики, 2014 – 33 с.
4. Праця України у 2013 році : стат. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2014. – 336 с.
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2010 році : стат. зб. – К. : Державна служба статистики, 2011. – 272 с.
6. Статистичний щорічник України за 2009 рік / [за ред. О. Г. Осауленка]. – К. : Державна служба статистики України, 2010. – 567 с.
7. Статистичний щорічник України за 2012 рік / [за ред. О. Г. Осауленка]. – К. : Державна служба статистики, 2013. – 566 с.

УДК:330.341.1:658

ХАРАКТЕРИСТИКА КОМПОНЕНТІВ ТА ВИДІВ ПОТЕНЦІАЛУ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Зборовська О.М. д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки підприємства та міжнародного бізнесу Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля (Україна).

Зборовська О.М. Характеристика компонентів та видів потенціалу ресурсозбереження підприємства.

В статті доведено, що виділення частини потенціалу ресурсозбереження в загальному потенціалі промислового підприємства є нагальною проблемою, що має потребу в істотних дослідженнях з погляду можливості формалізації. У зв'язку з цим можна затверджувати про можливість використання методів опосередкованої формалізації. Досліджено структуру потенціалу ресурсозбереження. Визначено, що структура потенціалу ресурсозбереження може бути представлена єдністю трьох його складових: ресурсної, результативної і внутрішньої. Удосконалено класифікацію потенціалу ресурсозбереження за рахунок двох параметрів: абсолютний та відносний потенціал. Наведено складові частини потенціалу ресурсозбереження підприємства.

Визначено, що проблема вивчення економічної сутності потенціалу ресурсозбереження, є складною, багатоаспектною і має потребу в подальшому розвитку. Отримані ж у ході дослідження результати є основою для повної характеристики потенціалу ресурсозбереження як об'єкта керування.

Ключові слова: ресурсозбереження; потенціал; структура; класифікація.

Зборовская О.М. Характеристика компонентов и видов потенциала ресурсосбережения предприятия.

В статье доказано, что выделение части потенциала ресурсосбережения в общем потенциале промышленного предприятия является насущной проблемой, которая нуждается в существенных исследованиях, с точки зрения возможности формализации. В связи с этим можно утверждать о возможности использования методов опосредованной формализации. Исследована структура потенциала ресурсосбережения. Определено, что структура потенциала ресурсосбережения может быть представлена единством трех его составляющих: ресурсной, результативной и внутренней. Усовершенствована классификация потенциала ресурсосбережения за счет двух параметров: абсолютный и относительный потенциал. Приведены составные части потенциала ресурсосбережения предприятия. Определено, что проблема изучения экономической сущности потенциала ресурсосбережения, является сложной, многоаспектной и нуждается в дальнейшем развитии. Полученные же в ходе исследования результаты являются основой для полной характеристики потенциала ресурсосбережения как объекта управления.

Ключевые слова: ресурсосбережение; потенциал; структура; классификация.

Zborovska O. Description of components and species of enterprise resource saving potential.

The article has proved that the allocation of resource saving potential part in the total potential of industrial enterprise is an urgent problem that needs significant researches in terms of formalization opportunities. In this connection, it may approve the possibility of methods using of indirect formalization. The has been investigated. It has been determined that the structure of resource saving potential can be represented by the unity of its three components: resource, productive and internal. Classification of resource saving potential has been improved, saving by two parameters: the absolute and relative potential. The components of the resource saving potential of the enterprise has been shown.

It has been determined that the studying problem of the economic substance of the resource saving potential, is complex, multifaceted and needs further development. The same results which have been obtained during research are the basis for a complete description of the resource saving potential as an object of control.

Keywords: resource saving; potential; structure; classification

Вступ. Реалії функціонування окремих напрямів підприємницької діяльності в Україні, свідчать про недостатньо високий ступінь стійкості національної економіки і її схильності до розбалансування, що обумовлено як внутрішніми проблемами, так і наявністю зовнішнього впливу. Зазначена ситуація погіршується тим, що практично всі ресурси екстенсивного росту вичерпані. Таким чином, сьогодні існує об'єктивна необхідність у прискоренні процесу переходу до нової моделі розвитку - інноваційної, що дозволяє не тільки ефективно ліквідувати кризові явища в економіці, але і забезпечити відчутне її зростання у найближчій перспективі. Для цього необхідно виявити структурні компоненти потенціалу ресурсозбереження підприємства. Потенціал ресурсозбереження розглядається в контексті інтеграції факторів усіх сфер діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень. У вітчизняній та зарубіжній економічній літературі накопичено значний досвід дослідження наукових проблем, пов'язаних з управлінням потенціалом на підприємстві. Серед них слід виділити праці таких науковців як Комаров М., Окорочова Л., Оксанич О., Радюк О. та інших. Основна увага науковцями у їх працях приділяється науково-практичному інструментарію оцінки ресурсного потенціалу підприємства [3; 7-9]. Однак все ще чекають вирішення питання обґрунтування структури, класифікації потенціалу ресурсозбереження. Тому метою статті є вивчення наявних напрацювань та розкриття сутності, структури, складових частин потенціалу ресурсозбереження підприємства.

Викладення основного матеріалу. Структура загального потенціалу підприємства визначається:

- наявними обсягами і якістю ресурсів (чисельністю зайнятих, основними виробничими і невикористаними фондами, оборотними фондами чи матеріальними запасами, фінансами і нематеріальними ресурсами - патентами, ліцензіями, інформацією, технологією);
- здатністю персоналу (фахівців, робітників, допоміжного персоналу) до створення визначеної продукції, іншими словами - його освітнім, кваліфікаційним, психофізіологічним і мотиваційним потенціалом;
- здатністю менеджменту оптимально використовувати наявні ресурси підприємства (підготовкою, талантом і професійною адаптацією менеджерів, умінням створювати й оновлювати організаційні структури підприємства);
- інноваційною здатністю (тобто здатністю підприємства до відновлення виробництва, зміни технології, інших інновацій);
- інформаційними характеристиками (тобто здатністю накопичувати, обробляти і систематизувати інформацію для її використання);
- фінансовими характеристиками (кредитоспроможністю підприємства, внутрішньою і зовнішньою заборгованістю тощо).

Між потенціалом ресурсозбереження та іншими складовими загального потенціалу підприємства існують складні діалектичні зв'язки. Виділення частини потенціалу ресурсозбереження в загальному потенціалі промислового підприємства є нагальною проблемою, що має потребу в істотних дослідженнях з погляду можливості формалізації. У зв'язку з цим можна затверджувати про можливість використання методів опосередкованої формалізації.

Сутність будь-якого об'єкта досить повно розкривається за допомогою виявлення його структури. У цьому зв'язку окремо варто зупинитися на основних компонентах досліджуваної категорії. При цьому раніше зазначений підхід до розуміння потенціалу як сукупності наявної і схованої його складових, безумовно, є доречним, тому що показує наскільки велике все те невивчене, сховане, невикористане. Однак цей підхід не дозволяє повною мірою розкрити зміст потенціалу ресурсозбереження і, отже, не може бути використаний для розробки конкретних практичних рекомендацій з його ефективного використання. У цьому зв'язку надалі будемо виходити з того, що структура потенціалу ресурсозбереження може бути представлена єдністю трьох його складових: ресурсної, результативної і внутрішньої, котрі співіснують взаємно, припускають і обумовлюють одна одну і виявляються при використанні як його триєдина сутність (табл. 1.).

Більш детально проаналізуємо зміст і значимість зазначених складових. Ресурсна складова потенціалу ресурсозбереження (цій складовій приділяли свою увагу такі вчені, як: Казанцева А.К., Корягіна С.В., Радюк О.М.) є свого роду основою для його формування [2; 5; 9]. Вона містить у собі наступні основні компоненти, що мають різне функціональне призначення: матеріально-технічні, інформаційні, фінансові, людські й інші види ресурсів.

Інша складова потенціалу ресурсозбереження, не менш важлива, ніж ресурсна, є результативна складова, котра виступає «...відображенням кінцевого результату реалізації наявних можливостей [4, с. 46]. Таким чином, вона - свого роду цільова характеристика потенціалу ресурсозбереження. Важливість цієї складової і доцільність відособленого виділення підтверджується тим, що її збільшення, у свою чергу, сприяє розвитку інших складових (наприклад, ресурсної).

Третьою складовою потенціалу ресурсозбереження, є внутрішня складова - так званий "важель" який забезпечує дієздатність і ефективність функціонування всіх попередніх елементів. Внутрішню складову можна охарактеризувати через процеси створення і впровадження нових ресурсозберігаючих технологій. Зазначена складова є досить складною і важливою, і тому для детального її аналізу окремі автори, такі як Довбня С.Б., Михайлов Л.М. пропонують використовувати структурно-інституціональний і функціональний підходи [1; 6].

Таблиця 1

Структура потенціалу ресурсозбереження

№	Вид	Компоненти
1.	Ресурсна складова	Матеріально-технічні, інформаційні, фінансові, людські.
2.	Результативна складова	Нові ресурсозберігаючі технології які використовуються підприємством.
3.	Внутрішня складова	Процеси створення та впровадження нових ресурсозберігаючих технологій
4.	Явний	Це ті компоненти, якими володіє підприємство в зазначений проміжок часу.
5.	Схований	Це ті потенційні можливості, що закладені в ресурсах підприємства.
6.	Використаний	Це той потенціал, що використовується підприємством для досягнення поставлених цілей.
7.	Невикористаний	Це той запас ресурсів, що фактично не використовується в процесі створення продукту, але він існує на підприємстві.
8.	Бажаний	Це той потенціал, що за своїми характеристиками максимально наближений до оптимального рівня та складу.
9.	Дієздатний	Це той потенціал, що у будь-який момент часу можна задіяти в процесі досягнення поставлених цілей.
10.	Недієздатний	Потенціал, що по ряду об'єктивних та суб'єктивних причин не можна задіяти в процесі створення ресурсозберігаючих технологій.
11.	Людиноорієнтований	Це потенціал, у якому визначальну роль відіграє людський капітал.
12.	Технікоорієнтований	Потенціал, у структурі якого переважає матеріально-технічна складова.
13.	Релевантний	Це потенціал, можливості якого відповідають умовам ефективного функціонування.
14.	Нерелевантний	Це навпаки, потенціал, можливості якого не відповідають умовам ефективного функціонування та досягненню поставлених цілей.
15.	Абсолютний потенціал	Потенціал, при якому наявні ресурси повною мірою дозволяють реалізовувати ресурсозберігаючу функцію.*
16.	Відносний потенціал	Потенціал який характеризує ефективне використання ресурсів, що залежить від їхньої утилізації і споживання.*

* - удосконалено автором

Тісний взаємозв'язок ресурсної, внутрішньої і результативної складових потенціалу ресурсозбереження визначають необхідність виявлення на практиці їхнього оптимального співвідношення (виходячи з ролі і значимості, що вони грають у формуванні і розвитку потенціалу). Так, наприклад, незначна питома вага ресурсної складової, як правило, обумовлена превалюванням якісних змін над кількісними. При цьому обмеженість необхідних ресурсів часом і простором може бути цілком чи частково переборена інтенсифікацією їхнього використання, застосуванням нових методів організації процесу, пошуком нових джерел їхнього залучення. При цьому, мабуть, існує визначена межа відхилення величини складових потенціалу ресурсозбереження від оптимального рівня. Тобто подальша зміна якогось-небудь елемента спричиняє зниження віддачі від нього самого, або зменшення ефективності функціонування інших елементів, тому що усі вони існують у системній єдності. Таким чином, проблема оптимізації структури потенціалу ресурсозбереження є важливою, однак у виді своєї складності вимагає окремого більш детального вивчення.

Більш детально охарактеризувати досліджуваний об'єкт можна за допомогою виділення різних його видів, тобто, класифікувавши його. Однак у відношенні потенціалу ресурсозбереження слід зазначити, що неоднозначність і складність даної категорії уповільнює виділення незалежних його видів і, таким чином, унеможливило формування чіткої єдиної класифікації. Автором була розроблена класифікація потенціалу, ресурсозбереження яка заснована на базі існуючих в економічній літературі підходів. Так, насамперед, розрізняється явний (наявний, статичний) і схований (можливий, динамічний) потенціал ресурсозбереження. Не менш важливим є поділ інноваційного потенціалу на такі три види як використаний, невикористаний і бажаний. Перший вид потенціалу ресурсозбереження - це той, «котрий фактично використовується системою для реалізації поставлених цілей» [2, с. 55]. Другий - існуючий у схованому виді, або явний, але по визначенню (об'єктивним чи суб'єктивним) причинам не включений у список конкурентних переваг, тобто так званий резерв. Третій –«потенціал, рівень і склад якого по виділених параметрах функціонування максимально наближений до оптимального, тобто свого роду ідеальний випадок» [7, с. 48].

Логічним доповненням до зазначених видів потенціалу ресурсозбереження є такі два як: дієздатний і недієздатний. До першого виду варто віднести потенціал, що за Кондратьєвим М.Д. «у будь-який момент часу у визначених умовах, можливо задіяти для виконання поставлених задач і досягнення конкретних цілей» [4, с. 24]. Таким чином, потенціал, що у силу об'єктивних і суб'єктивних причин не може бути включений у процеси забезпечення життєдіяльності системи, можна віднести до другого виду - недієздатний.

Слід зазначити, що використання трьох класифікаційних ознак, розглянутих вище, дозволяє на практиці відокремити реальні можливості суб'єкта господарювання від перспективних.

У свою чергу потенціал ресурсозбереження також можна розділити на людиноорієнтований і технікоорієнтований. Перший - це

потенціал об'єкта (системи), у структурі якого визначальну роль грає людський капітал, якому віддається перевага при рішенні різного роду задач. У свою чергу другий вид - технікоорієнтований потенціал ресурсозбереження - це потенціал об'єкта (системи), у структурі якого переважає матеріально-технічна складова.

Релевантний потенціал ресурсозбереження - це потенціал, можливості якого відповідають умовам досягнення бажаних цілей, змісту виконуваних функцій, умовам ефективного функціонування. У свою чергу, нерелевантний - потенціал, якісні і кількісні характеристики якого не відповідають умовам досягнення поставлених цілей, змісту виконуваних функцій, умовам ефективного функціонування. Останній випадок адекватний стану, коли в наявності невідповідність цілей і можливостей.

Приведену класифікацію можна розширити. Так, наприклад, автор виділяє також абсолютний потенціал (при якому наявні ресурси повною мірою дозволяють реалізовувати ресурсозберігаючу функцію), відносний - потенціал який характеризує ефективно можливе використання ресурсів, що залежить від їхньої утилізації і споживання.

Зміст інноваційного потенціалу машинобудівного підприємства включає дві складові: об'єктивну компоненту як сукупність матеріальних, нематеріальних і природних факторів, що дозволяють створювати щось нове, приймаючих участь чи не приймаючих участі у виробництві, але маючих реальну можливість брати участь у ньому; суб'єктивний компонент - здатність колективу до використання перерахованих факторів для інноваційної діяльності і створення максимального обсягу унікальних матеріальних благ і послуг, а також здатність управлінського апарату підприємства до інноваційно-стратегічного мислення, що дозволяє оптимально використовувати об'єктивну і суб'єктивну компоненти потенціалу.

Проаналізувавши різні підходи багатьох вчених до визначення суті та компонентів структури о потенціалу ресурсозбереження, вважаємо за доцільне узагальнити своє бачення складу потенціалу ресурсозбереження у, яке наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Складові частини потенціалу ресурсозбереження підприємства

Структурні компоненти	Характеристика
1. Сукупність власних і придбаних розробок і винаходів з ресурсозбереження	Це можливість і здатність підприємства чи організації знайти і придбати права на використання необхідних йому розробок з ресурсозбереження, а також замовити нові науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи з цікавлячої його тематики
2. Стан інфраструктурних можливостей самого підприємства, організації	Вони забезпечують проходження ресурсозберігаючими технологіями та процесами всіх етапів виробничого циклу
3. Зовнішні і внутрішні фактори	Відбивають взаємодію потенціалу ресурсозбереження з іншими частинами сукупного потенціалу промислового підприємства
4. Рівень культури ресурсозбереження	Характеризує ступінь сприйнятливості ресурсозберігаючих технологій та процесів персоналом підприємства, організації
5. Фінансове забезпечення потенціалу ресурсозбереження	Створення необхідних передумов для швидкого й ефективного впровадження ресурсозберігаючих технологій та процесів, забезпечення структурної перебудови; розвиток науково-технічного потенціалу; створення необхідних матеріальних умов для підвищення потенціалу ресурсозбереження.

Розглянемо структуру потенціалу ресурсозбереження підприємства більш детально. Як вже було зазначено вище, потенціал ресурсозбереження складається з п'яти частин.

1. Сукупність власних і придбаних розробок і винаходів з ресурсозбереження. Причому тут враховується також можливість і здатність підприємства чи організації знайти і придбати права на використання необхідних йому розробок, а також замовити нові науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи з цікавлячої його тематики. Для цього підприємству необхідно мати: по-перше, капітал на придбання необхідних йому розробок або для замовлення їх (якщо такі розробки та винаходи ще не були апробовані), по-друге, мати відповідні людські кадри, які б втілювали в життя нові проекти, займалися розробкою їх чи мати знов таки достатньо коштів для перекваліфікації існуючого персоналу.

2. Стан інфраструктурних можливостей самого підприємства, організації який здатен забезпечити проходження ресурсозберігаючими технологіями та процесами всіх етапів виробничого циклу. Кожне підприємство повинно оновлювати свої основні засоби, передивлятися кадровий склад (використовуючи при цьому нові підходи до мотивації персоналу). Також підприємство повинно орієнтуватися не тільки на внутрішній, а й на зовнішній ринки збуту. Тобто здатність підприємства до створення ресурсозберігаючих технологій визначають досягнення науки та техніки не тільки в межах однієї країни, а й в світі в цілому.

3. Зовнішні і внутрішні фактори які віддзеркалюють взаємодію потенціалу ресурсозбереження з іншими частинами сукупного потенціалу промислового підприємства. Кожне підприємство впроваджуючи якусь ресурсозберігаючу технологію (процес) повинно враховувати можливості інших своїх структурних компонентів загального потенціалу. Це стосується насамперед тих його частин, які будуть безпосередньо задіяні в створенні ресурсозберігаючих технологій:

- інтелектуальні (технологічна документація, патенти, ліцензії, бізнес-плани по освоєнню ресурсозберігаючих технологій, інноваційна програма підприємства);

- матеріальні (дослідно-приладова база, технологічне устаткування, ресурс площ);

- фінансові (власні, позикові, інвестиційні, федеральні, грантові);

- кадрові (лідер-новатор; персонал, зацікавлений в інноваціях; партнерські й особисті зв'язки співробітників із вузами; досвід керування проектами);

- інфраструктурні (відділ головного технолога, відділ маркетингу нової продукції, патентно-правовий відділ, інформаційний відділ, відділ конкурентної розвідки);

- інші ресурси.

4. Рівень культури ресурсозбереження який характеризує ступінь сприйнятливості ресурсозберігаючих технологій персоналом підприємства, організації. Культура ресурсозбереження є функціональною підсистемою в інноваційній системі підприємства яка має свій власний потенціал і здатна стимулювати використання потенціалу ресурсозбереження як підприємства, так і окремого його працівника. Головною ознакою реалізації принципів культури ресурсозбереження на підприємстві є формування ефективної системи стимулювання, наявність прозорих та доступних інформаційно-комунікаційних потоків, розвиток сучасних організаційних структур управління компетенцією та знаннями. Роль культури ресурсозбереження полягає в тому, щоб збалансувати інтереси, цілі й ефекти. Культура ресурсозбереження виступає ніби регулятором та неформальним контролером реалізації потенціалу ресурсозбереження завдяки своїй системі цінностей, неформальних приписів, правил поведінки, та своїй економічній природі, що відображає систему відносин між цими учасниками.

5. Фінансове забезпечення потенціалу ресурсозбереження. Залежно від характеру ресурсозберігаючих технологій джерела їх фінансування можуть бути різноманітними:

- кошти бюджетів та позабюджетних фондів;

- залучені кошти державної кредитно-банківської та страхової систем;
- позикові кошти у вигляді державних міжнародних запозичень, державних облігаційних, боргових, товарних та інших позик;
- власні кошти (прибуток, амортизаційні відрахування, страхові суми відшкодування збитків, іммобілізовані надлишки основних і оборотних коштів, нематеріальних активів та ін.);
- залучені кошти, у т.ч. кошти, отримані від продажу акцій, та ін.;
- позикові кошти у вигляді бюджетних, банківських і комерційних кредитів;
- кошти бюджетів держави і регіонів, позабюджетних фондів;
- кошти суб'єктів господарювання - вітчизняних підприємств і організацій, колективних інституціональних інвесторів;
- іноземні інвестиції у різних формах.

Важливу роль у формуванні фінансового забезпечення потенціалу ресурсозбереження відіграє держава завдяки можливості спричинення через прямі бюджетні інвестиції вагомому впливу на розвиток підприємства. Державне фінансування дає змогу здійснювати фундаментальні дослідження, які в результаті дають значний прибуток та мають вагоме економіко-стратегічне значення.

Як **висновок**, можна відзначити, що проблема формування економічної сутності потенціалу ресурсозбереження, є складною, багатоаспектною і має потребу в подальшому вивченні. Отримані ж у ході дослідження результати (уточнення структури і видів потенціалу ресурсозбереження) є основою для повної характеристики потенціалу ресурсозбереження як об'єкта керування і, таким чином, сприяють виробленню конкретних науково-практичних рекомендацій з його формування й ефективного використання.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Довбня С.Б. Финансовый анализ на различных этапах жизненного цикла предприятия / С. Довбня, Ю. Шембель // БИЗНЕС ИНФОРМ. — 1998, № 17— 18. — С. 87— 91.
2. Казанцева А.К. Финансовый менеджмент: [навчальний посібник] / А.К. Казанцева — К.: ЦУЛ, 2002. — 496 с.
3. Комаров М. А. Ресурсный потенциал экономического роста / М. А. Комаров, А. Н. Романов.— М.: Путь России, 2002.— 567 с.
4. Кондратьев М.Д. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции и методы / М.Д. Кондратьев. — М.: Финансы, ЮНИТИ, 1997. — 576 с.
5. Корягіна С. В. Економічна оцінка та планування життєвого циклу розвитку підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук. / С. В. Корягіна — Львів: Вид-во НУ "Львівська Політехніка", 2004. —21 с.
6. Михайлов Л. М. Антикризисное управление в промышленности : [научно-практическое издание] / Л. М. Михайлов.— М.: Издательство «Экзамен», 2004.—224с.
7. Огорокова Л. Г. Ресурсный потенциал предприятий / Л. Г. Огорокова.— СПб.: С.-ПбГТУ, 2001.— 293 с.
8. Оксанич О.Е. Економічний механізм ресурсозбереження в промисловості: Дис. д-ра екон. наук: 08.00.05 / НАН України. - Львів, 1994. - 281с.
9. Радюк О.М. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі [монографія] / О.М. Радюк — Х: ВД «ИНЖЕК», 2006.—496 с.

УДК 339.5

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Зубко О. В., к.е.н., старший викладач кафедри міжнародної економіки Київського національного торговельно-економічного університету (Україна)

Зубко О. В. Институциональное средовище розвитку інноваційної діяльності експортоорієнтованих підприємств в Україні.

У статті визначено критичні відставання інституціонального середовища України у рейтингу глобальної конкурентоспроможності. Ідентифіковано основні інституціональні напрями та інструменти стимулювання інноваційної діяльності вітчизняних експортоорієнтованих підприємств. Надано критичну оцінку монетарному механізму стимулювання експорту в умовах депресивного розвитку національної економіки. Обґрунтовано доцільність реалізації конвергентно-когерентного принципу фінансового забезпечення інноваційної діяльності на основі державних та приватних ресурсів. Доведено, що механізм інноваційної орієнтації венчурного бізнесу може бути реалізованим за умов удосконалення нормативно-законодавчого забезпечення. Наголошено на об'єктивній необхідності системних та комплексних інституціональних зрушень щодо формування сприятливого бізнес-клімату як передумови зростання інноваційного виробництва. Визначено важелі організаційно-інфраструктурного та інформаційно-аналітичного напрямів для удосконалення інституціонального середовища інноваційної діяльності експортоорієнтованих підприємств з метою інтенсивної реалізації національного інноваційного потенціалу.

Ключові слова: експортоорієнтоване виробництво, інституціональне середовище, інновація, інноваційна діяльність, інноваційна продукція, розвиток.

Зубко Е. В. Институциональная среда развития инновационной деятельности экспортоориентированных предприятий в Украине.

В статье определены критические отставания институциональной среды Украины в рейтинге глобальной конкурентоспособности. Идентифицированы основные институциональные направления и инструменты стимулирования инновационной деятельности отечественных экспортоориентированных предприятий. Дана критическая оценка монетарному механизму стимулирования экспорта в условиях депрессивного развития национальной экономики. Обоснована целесообразность реализации конвергентно-когерентного принципа финансового обеспечения инновационной деятельности на основе государственных и частных ресурсов. Доказано, что механизм инновационной ориентации венчурного бизнеса может быть реализован в условиях усовершенствования нормативно-законодательного обеспечения. Отмечено объективную необходимость системных и комплексных институциональных сдвигов по формированию благоприятного бизнес-климата как предпосылки роста инновационного производства. Определены рычаги организационно-инфраструктурного и информационно-аналитического направлений для совершенствования институциональной среды инновационной деятельности экспортоориентированных предприятий с целью интенсивной реализации национального инновационного потенциала.

Ключевые слова: экспортоориентированное производство, институциональная среда, инновация, инновационная деятельность, инновационная продукция, развитие.

Zubko O. The institutional environment of development of innovative export-oriented enterprises in Ukraine.

In the article, the critical gaps of institutional environment in Ukraine according to ranking of global competitiveness are determined. The key institutional directions and instruments to stimulate innovative activity of domestic export-oriented enterprises are identified. The critical assessment of the monetary mechanism to stimulate export in terms of depressive development of national economy is done. The expediency of realization of convergent coherent principle of financial maintenance of innovative activity through public and private resources is substantiated. It is proved that